

szélesebb értelmiségi (=felelősen gondolkodó és cselekvő) összefogás, amely a saját út keresésének fáradságos és hálátlan feladatát magára vállalja - ha kell a közvéleménnyel szemben is. Tudnunk kell, hogy ezek a gondolatok nem számíthatnak nagy népszerűsége a szűken vett fogyasztói jólétben gondolkodó emberek körében. Ennek ellenére talán létrejöhetne egy olyan alkotó kisebbség, amely mégis befolyást tudna gyakorolni sorsunk alakulására e hazában. Azt szeretnénk elérni, hogy ne menjen bele a mai magyar társadalom egy tőle teljesen idegen, materiális, kultúra nélküli fogyasztói ideológiába és az annak megfelelő gyakorlatba, mivel ez nem a mi utunk. Vannak saját szellemi értékeink, hagyományunk, kultúránk, és nekünk ezek alapján kell az életünket berendezni és másokat gazdagítani - szerves, kooperáló közösségek útján.

Problémák:

- Nincs részletes és átfogó ismeretünk a mai magyar valóságról: a pártbürokrácia és az általa irányított állami adminisztráció és tudomány csak felszínes, tendenciózus ismereteket nyújtott, amelyekre nem lehet alapozni. Nem ismerjük adottságainkat (gazdasági, földrajzi, szellemi, erkölcsi, etnikai, kulturális, stb.).
- Nem ismerjük a közelmúlt igazi tényeit és történetét, amelyek nélkül a mai helyzet nem érthető meg és a jövő nem tervezhető (adatok, tények, tendenciák).
- Az elmúlt negyven év kontraszelektív gyakorlata és hamis, értékromboló nevelése infantilizálta a társadalmat.
- Eszmei alapok tisztázatlansága: bolsevik eszme, kommunizmus, szocializmus, kereszténydemokrácia, szövetségi rendszerek és államalakulat (kikkel, hogyan?).
- Rövidlátás (távlati perspektíva hiánya), saját körön túl nem látás (önzés, csoportérdek).
- Mohóság (ésszerű határon túl is mindent megragadni, begyűjteni - a dolgok okos, kooperatív működtetése helyett).
- Nemzetiségi gondok (cigányság, svábság, románság és menekültek).
- Együttélés a zsidósággal (a múlt tisztázása és rendbetétele, a jelen érdekek; élettér).
- Falu, vidéki társadalom (műveltség, értékorientáció, képzettség, munkahely, egzisztencia).
- Mezőgazdaság (kié legyen a föld? - "kertmagyarország"? , biodinamikus nagyüzem? - egyéb alternatívák).
- Fiatalság (képzés, egzisztencia, egészség!).
- Nevelés és oktatás (a jövőre történő felkészítés).
- A család helyzete és várható jövője (válás, demográfiai perspektívák).
- Kis/alternatív közösségek.
- Vallási ideológiák és egyházak, közösségek - egyéb ideológiák - transzcendens hit (ami a történelmet

túllendíti a holtponatokon - egyének áldozatvállalása révén).

- Küldetésünk (zsidóságé, kereszténységé, magyarságé, stb.) - birodalmi eszme és a kis népek - helyünk Európában, a világban.

1982.

KIRÁLY IGNÁC

BESZÉLGETTÜNK DEBRECENBŐL BUDAPEST FELÉ, 1989. MÁRCIUSÁBAN

1. `A jövőben is gondolkodásról.

Az ország gazdasági állapota nagy kihívás, amelyre értékszempléletünknek megfelelő választ kell adnunk. Esélyeink talán országosan is a legjobbak erre. Az adástörvény akármilyen mértékű teljesítése kiemelkedő jellel válik egy aggódó, kuporgató, siránkozó társadalomban. A szolgálatkészség akármilyen szintű megélése kiemelkedő jellel válik egy nagyrészt anyagi érdekkapcsolatokra épülő országban. Az eszményeinkhez való `fejlődés, hűség, prófétai erejű lehet, hiszen a gazdasági csőd miatt teljesen lejáratódó materializmus vákumot hagy maga után, amelyet csupán a jézusi értékszemplélet képes igazán kitölteni. Az irgalom, a jószívű adástörvény teljesítés annál nagyobb jel, minél nehezebb körülmények között élnek meg a keresztények. Az igényteliségre való tudatos (és nem csupán kényszerű) törekvés megóv a fogyasztói életmódtól, mintegy automatikus megoldást is kínál a felebaráti szeretetre épülő gazdasági rendre. Ha azt állítjuk, hogy a kereszténység az egész emberiség számára szóló jóhír, akkor be kell mutatnunk annak élıhetőségét. Be kell mutatnunk, nem feladva a prófétai küldetést sem. A kettő közt látszólagos ellentmondás van. Ami élıhető szint, az mindig kisebb-nagyobb kompromisszum. Ami prófétai szint, az mindig radikális elveknek és radikális gyakorlatoknak vállalása felrázó jel-erejű céllal. Ha kemény szöveget mondok, az ostromozás- és buzdítás-célzatú is lehet, és esetleg lesznek követői ennek a prófétaságnak (a hasonló karakterű és tisztázásokat tenni akaró emberek közül). Ha elérhető kereszténységet mondok, akkor az eszmény szüntelen hangsúlyozásával elsősorban a mindennapok hit-hűsége fejlődésének szövegeit mondom (személyre, időre, helyi adottságokra lebontottan). Csatlakozhatnak ehhez az irányhoz mindazok, akik a jobbálevésnek metanoiás útját választják, karaktertől, keménységi hajlamtól függetlenül: bárki. Ha az egyik megoldás a maga sodrásával szerez követőket (üstökös a csöváját), akkor a másik belekaroló empátiával együtt lépeget a testvérével (zászló vivő). Ha a jövőben is gondolkodom, akkor a két irányzatnak egymást segítően együtt kell fejlődni a Bokorban. Együtt és

nem egymás ellen: Nem őrölődhetünk fel a két pólus birkózásában, hiszen küldetésünk van. Aki küldött, azt szereté, ha a mustármag nem garnulált formában kavargogna a történelemben, hanem fává nőne.

2. `Az adástörvényről._

A másért élésnek táguló körei vannak: az "ÉRTED" kategória jelenti a legszeretettebb természetes kapcsolatainkat (házastárs, gyermekek, szülők, párkapcsolat). Az "ÉRTÜNK" kategória jelenti a vérségi - természetes - kapcsolatokon túli testvér-barát köteléket (kisközösségem emberei, alapközösségem tagjai). Az "ÉRTÜK" kategória jelenti az általam elérhető emberiség-szelet többi tagját (felebarátok, testvérreményűek, ellenségesek). Minél több energia szabadul fel az "értük" kategóriára, annál jobban teljesítjük azt, amire küldve vagyunk. A kísértés az "értünk"-ben rejlik, hiszen ott vannak a sikerélmények, ott vannak a kohézió mély lehetőségei és a közellevből adódó konfliktusok, melyek megoldásai nem kevés időt és energiát emésztnek fel. Egymásnak adjuk figyelmünket, készülleteinket, tanácsainkat, meghallgatásainkat, munkaerőnket, pénzünket. Egymásnak adjuk, hiszen egymásra szorulunk: Igent mondunk a nagycsaládra, annak pedig otthon kell, akarjuk egymást jól szeretni, fejlődésben segíteni. Mi marad az "értük"-rész számára? Az új barátok szerzésére? Az éhezőkre? Az asztalról lehulló morzsa-idő, morzsa-pénz, morzsa-szolgálat.

A kettősség itt is nyilvánvaló: az Isten Országá az ajándékozó szeretet és a megajándékozottság harmóniája (százannyit kapok). Kevés azt mondani, hogy az Ország az ADÁS országa. Embertelenül kevés: a viszonszeretlem nélküli szerelem a pokol, a kapás nélküli adástörvény teljesítése a rászorulóvá válás. Istentelenül kevés: szentháromságos erőter nélkül Jézus is egy lett volna a sok tolvaj és rabló közül, akik az emberiséget reménytelen irányban félrevezetik. A kettősség tehát: az egymást szeretést nagyon kell akarnunk, a mások egybeszeretését nagyon kell akarni!

Világos megoldás: az egybeszeretésért szeretjük egymást. Az ember azonban véges keretek között él. Amit gyermekeimmel töltök, azt nem a közösségeimmel, amit a közösségeimmel, azt nem a felebarát-reményűekkel töltök, és mindig volna egy elérendő ellenségeskedő rétege az emberiségnek. Az ilyen kozmikus méretű gondolkodás nyomasztó, mert a "semmit sem csinálunk" érzést irreálisan felerősíti. A személyesség a mentőkötel: én - te kapcsolataink adásai arra vannak, hogy az Isten Országában levésünk emberien fogható megtapasztalásaiban élhessünk. Ennek erejében lehetséges tartósan olyan kapcsolatokba belemennünk, melyek egyoldalúak: mi szeretünk, viszonzás nélkül. Ha egyáltalán nem volna viszonzás, ezt nem lehetne csinálni. A viszonzás lehetőségei az "érted" és "értük" kategóriában vannak, és még van egy viszont-szerető, rejtekben is látó Atya is, aki nélkül Jézus vállalkozása képtelenség lenne. Csalódhatok kisközösségi testvéremben, gyermekemben,

házastársamban... de az Ország reményét, az azért teendő feladatokat nem rakhatom ki az életemből, ha Krisztus követője vagyok, hiszen az Ő viszonszeretettségi kapcsolata az Atyával nekem is rendelkezésemre áll. Az ember szeretne egyensúlyt: az emberektől kapható viszonzások mindig kevesebbnek tetszenek, mint amit én adok. Pedig a "megrázott, túlsorduló" mértékű atyai adások mintha azt sugallnák, hogy a kapás-élmények végül is felülmúlják az én emberi adásaimnak mértékét már itt a földön is (bár üldözések közepette) és mindezekhez végül az örökélet is odaadatik.

Az "értük"-élés erőnléte azon fordul, hogy a szeretet-erőtérben élek-e, vagyis szerető és szeretett embernek élem-e meg az életem? Apostoli hatékonyság, megtorpanás vagy leállás egyebek mellett ezt az erőhiányt is jelentheti.

3. `A szegénységről._

Akinek célja szegénység, az Istent káromolja. Akinek célja a rászorulókon való segítség, az Istennek tetsző. Aki az adás miatt szegényedik, az Isten Lelke szerint szegényedik. A Lélek irgalmasságra indít. A Teremtő a javakat arra teremtette, hogy szeressünk velük és általuk. Ugyanakkor arra, hogy bennünket is szeressenek velük és általuk. A teremtett rend elleni személyes és történelmi bűnök eredménye az, hogy az adás-kapás harmónia helyett szétválasztásra használja az emberiség nagy része az anyagi javakat. Diabolizáltta (szétdobáltta) tettük azt, ami egységre, harmóniára hivatott. Sajnos ezért az adástörvény fejlődő teljesítése szegényedéssel jár.

Irgalmasságunknak nem mutatója szegényedésünk. Adásunk hivatott mutatni irgalmasságunkat. Hamis szemléletem tükre, ha arról szövegelek, hogy a háromról kettőre jutás a Bokor egyik alapvető célja. Itt van megint a kettősség: Ha adásaimban kettőről háromra akarok jutni, az itt és most háromról kettőre jutást eredményez az anyagi javaimban. A prófétaság nem egyenlő a negatív gondolkodással: szegényedjünk, vagy elkárhozunk. A próféta jobban teszi, ha pozitívan szól és tesz: adjunk fejlődően, és ha kapni is akarunk, akkor szerezzük meg ennek az ügynek az emberiséget. Immanens Isten Országá nem fordítható így magyarrá: siralomvölgyi égi álom. Így annál inkább: szeretek, mert csak szeretve lehetek boldog. Mivel mérjük tehát magunkat és egymást szegénység-adás ügyben? A `fejlődőképesség_ az egyetlen, amivel ez mérhető. Könnyen hirdetek igénytelen életet, mikor szüleimtől csurran-cseppen krumpli, kocsi, nyaraló, telefon, pénz... kölcsönbe-örökbe. Könnyen ostromozom a kispolgári életvitelt, amikor én tanyáról jöttem, más mércét hordozok magamban. Könnyen sikítok a gazdagodás ellen, mikor hűtőládát vesz egy nagycsaládos, mikor én egyedülálló vagyok. Könnyen, könnyen, de nem inkább azt kellene ide írunk, hogy felelőtlenül, rombolóan, szeretetlenül? A kis diákot megdicsérjük, ha gyenge képességei ellenére négyeseket hoz, de ha félgözzel is képes a négyesekre,

akkor elmarasztaljuk. Le kell szoknunk az egyszintű méricskélésekről, és helyette a "mércét egyre magasabbra teszem" kategória alapján, a fejlődő képesség alapján kellene magunkat és egymást mérnünk adásainkat illetően. Ha nem így teszünk, lehet, hogy igazunk van, lehet, hogy nincs, mindenesetre a Bokrot egy önmagát nyíró - kinyíró társasággá tesszük. Nem egymás rendőreinek küldött minket Jézus, hanem irgalmas testvéreknek. De akkor mi ment meg minket attól, hogy maholnap ne üljön egy asztalnál közöttünk a milliomos és az indiai éhező? Csak a fejlődésre való kemény odafigyelés! Így a könnyebb dörgedelmeket fel fogja váltani a törekvés: az adásban példakép akarok lenni, vonzani és nem lökdösní akarok a jézusi irányba. Ha ez kevés, akkor meg konkrét "szükség-vákuot" kell létrehozni, hogy az irgalmasság teret találjon, hogy ne lehessen csak bűn árán megkerülni azt. Tehát a vonzás ment meg, a személyesség és a szükség vonzása, a példa és a tennivaló vonzása. Aki ezekre sem mozdul, fejlődik, az nem megtért ember, nincs az erőtérben.

Gyakorlatunkban különbséget kell tennünk a karitás diszkréciója és a jelszerep között. A gőg veszélyét feloldja, ha a hazai tevékenységeinkre alkalmazzuk a névtelenséget, az éhezők felé pedig a jelszerepet. A hazai diszkréciója megóvna a tetszegléstől és attól is, hogy összekeverjük a rászorultság fokozatait: a közép-európai a harmadik világgal. Az éhezők segítése viszont a szavaink hitelesítője, mások lelkiismeretének kihívásokkal való motiválása lenne (v.ö. Harnack egyháztört.: Az ősegyház jelszerű és nagyerejű karitásának hatása a megtérésekre.). Kisközöségi szinten amennyit adunk jól felmérhető, évente a fejlődés is kimutatható, miért ne mutatnánk ezt ki. Ahogy teljesítéseinkben nem kis szerepe van annak, hogy várnak valamit tőlem a testvéreim, úgy ennek az adásteljesítésnek a nyilvánvalóvá tétele is fejlődést segítő lesz.

4. `A gondban levésről._

A gond nyugtalanító, nehezen megoldható kérdéssel való foglalkozás, és az ezzel járó aggódó lelkiállapot. A gond az ember teljességét lekötő jelenség. Ha jövőn gondolkodom, ez nem gondban levés. Ha jövő felé úgy irányulok, hogy az értelmem, akaratom, érzelmem annyira lekötődik, hogy aggódó szorongás tölt el a sok bizonytalansági tényező miatt, a kiszolgáltatottság miatt, ez a gond. Ez nem fér meg egyszerre az I.O. érdekében való munkálkodással. A gond ugyanis fantáziát is leköt, tudatalattit is meghatároz (ezzel álmodunk). Ilyet tapasztalhat, aki volt kisiparos, sőt méginkább, ha még alkalmazottai is voltak. A világi tennivalók követelményei hatványozottan megnehezülnek a lelkiismeret keveretlenségre szólító szavában. Az I.O. is lehet fenti gondná annak számára, aki csupán racionálisan odaadott ennek az ügynek: sok emberi, bizonytalansági tényező keserű pesszimistává, reménytelen munkássá teszi őt. Az Országért odaadott ember csak a hit-hűség (pisztisz) erejében képes a gond

nyomása nélkül teljesíteni küldetését. Bízni kell abban, aki küldte, hogyha megteszi azt, ami rajta fordul, akkor végül is minden jóra fordul. Az Országért ezért nem gondban kell lenni, hanem érte dolgozni, tenni kell, mindezt a megtapasztalt szeretettség erejében (Istentől, emberektől). Az ember persze élhet úgy, hogy nincs semmiért sem gondban, csak éppen Istennek nem tetszően, senkinek nem tetszően él. De ez nem a mi mostani területünk. Magunkkal foglalkozva, az elkötelezettséget úgy kell őriznünk mindenféle gondban levéstől, mint a legveszélyesebb elterelő és lekötő erőtlől.

Méltán figyelmeztette Jézus a maga tanítványait, mikor próbaútra küldte őket, hogy ne foglalkozzanak az anyagiakkal (Mt 10,10), hiszen olyanok lettek volna, mint a mai emberek, akiknek beszédtemájuk az egzisztenciális kérdésekkel ki is merül, holott nekik Országos mondanivalójuk volt. Méltán óv mindannyiunkat a gondtól Jézus (Mt 6,25-34), hiszen az ember szívesen kiemeli magát a teremtett rendből, és egyéni utakat kezd. Pedig a teremtett rend lehet követendő példa is: a mező liliomai, az ég madarai, a maguk teremtett szintjén tökéletesek. Megteszik, ami életük szép kibontakozásához szükséges, nem várnak mesterséges táplálásra, gyökeret eresztenek, magvak után néznek, rovat vadásznak. Az ember a maga racionalitását nem arra kapta, hogy egzisztenciálisan egy életre bebiztosítsa magát és övéit, hanem, hogy létszintjének megfelelően a természetbe illeszkedve megéljen, és teljes egyéniségét áldozza a szeretés - viszont szeretés országáért, hogy boldog lehessen. A baj a teremtés könyvénel, annak értelmezésénél keresendő: az embert szeretni, a természetet uralom alá hajtani résznel.

Az uralom alá hajtott természet felbomlott éltető egyensúlyt, fajták és fajok kipusztulását, elpusztítását eredményezte. Lehet, hogy az uralmat rosszul (a héber "radah" a "rendelkezni vele" jelentéstől a királykodásig sokféle lehetőséget kínál). Az ég madara fészket rak, az ember házat épít, természetébe oltott természetességgel, amely célszerűséget, egyszerűséget mutat. Ami ezen felül van, az teszi nyomasztóvá a fészkekrakást az ember életében: a vadgalamb ne akarjon szarka fészket rakni. Az Istenben bizakodás teremtettségünkben van, kiemelten akkor van szerepe, mikor az egzisztenciális kérdések egész énünket le akarják foglalni, elvonva a küldetéstől.

5. `Az erőtérben gondolkodásról._

Az eszmény azért eszmény, hogy folyton vonzerőt gyakoroljon ránk, anélkül, hogy a teljesség érzésével abbahagyhatnánk a törekvést. A prófétai küldetés hivatott őrizni az eszmény tisztaságát. A Krisztus-követés hivatott élhetően, sőt egyedül boldogítóan élhető formában bemutatni az eszmény felé menő utat. A valóítás mindig elmarad az elvárhatótól. Szüntelen önmarcangolásban sem lehet vonzó életpéldát bemutatni környezetünknek. A pozitív gondolkodásra

törekvés kínál egy megoldást: erőterben kell gondolkoznunk. A megtért ember szövetséget kötött Istennel, bele került az Atya erőterébe. Mindaddig ebben marad, amíg tudva és akarva nem száll szembe az egyszer már igaznak tartott, elfogadott eszményekkel. Nem bűnei miatt kerül ki onnan, hanem bűnei megideologizálása miatt. Amíg ezt nem teszi, erőterben van. Amíg ott van, nincs oka a kesergésre, a lendületet elvevő önmarcangolásra. Ha bűnt követ el, bűnbánatot tart (megbánás - jóvátétel) és az előtte lévő dolgok után rugaszkodik. A bűnbánat és a fejlődni akarás többet és jobban épít, mint a mindig mindent megkérdőjelezés, ön- és közösségvád. A bűnbánat egy-egy nagyon is koncentrált, de rövid idő, míg a fejlődni akarás az egész élet. Az imádkozó keresztény önköpködő lelkizése helyett lendületes, jó ön- és közösség-kritikájú emberek kellene ahhoz, hogy szemünk legyen a sok felénk áramló szeretetre ebben az atyai erőterben.

1989.

FARKAS ISTVÁN

CSAVARGÁSOK

Már éjfél elmúlt és még mindig csak kilenc fok van a szobai hőmérőn. Az ajtónál a hó, amit a cipőmön behoztam még el sem olvadt. Kemény hideget mond a rádió ma éjjelre is.

Nem tudom mi ütött belém. Otthon Märy, a jó meleg szoba, melegvíz, Tv, magnó, na és a zongorám, én meg itt fagyoskodom fenn Dobogókőn.

"Ha akarsz felmehetsz, én úgy is dolgozom szombaton. Majd vasárnap Pesten találkozunk" mondta Märy és ez elég volt ahhoz, hogy a könyveket, újságot, a tervbe vett zongorázást feledve összepakoljak és irány Dobogókő. Este negyed kilenc volt, mikor kiszálltam a buszból és megcsapott az a félreismerhetetlen friss, hideg, tiszta, erdei levegő, amit még a nyári porok sem tudnak elnyomni. A hold hajszálvékony sarlója éppen utolsó intett felém, majd belemerült a Disznósárok havas sűrűjébe.

A fülem csengett a csendtől, a szemem káprázott a millió vibráló csillagtól! Úgy látszik valamelyik nap esett, mert csak kutya és macskanyomok vezettek lefelé. A karácsonyi sielők és szánkózók nyomait belepte a friss hó.

Már január 10-e van. Ilyen tájban lehetett. Talán öt éve is elmúlt, hogy Pali bácsi a BM üdülő hentese az esti pálinkázásnál elkezdett mesélni a szarvasagancsokról. Tizenkettő, tizennégyágút is talált már "csak egy kicsit taposni kell a havat érte, legtöbbször nem messze vannak egymástól" – mondta.

Persze ahhoz ismerni kell a szarvasok nyomait, meg kell tudni különböztetni a bikát a tehéntől, tudni kell, hogy előre ment vagy hátra, elhagyta-e már az agancsát vagy még rajta van, stb. És mindezt a nyomokból

kitűnően lehet olvasni. Na gondoltam, ez a Pali bácsi a nagy sör-hasával egy kész Winnettou, ha ennyi agancsot talált.

De azért felpiszkálta a fantáziámat a sok szép mese agancs. Alig vártam a megjelölt február 5-i dátumot, amikor elkezdene potyogni az agancsok.

Mentem hegyen-völgyön torony iránt mindenféle nyom után. Már Zoli kutyám is alig győzte, annyit mentünk a nagy hóban. Bejártuk a Disznósárok mindkét oldalát, a Kakas hegyet, a Dobogókői gerincet a Zsidó réttől a Mikula harasztig, de egy árva agancsot sem láttunk még bika fején sem, nemhogy az orrunk előtt a hóban. Pedig Zoli is laposan bedobta magát. Érezte, hogy mire megy ki a játék és hosszú órákig követett nyomokat, melyek éppúgy lehetnek szarvasnyomok, mint muflon vagy disznónyomok.

Február végére letettünk az agancsról. Pali bácsi kérdésére, hogy "na, mi újság" csak legyintettem. "Nagy a hó és kevés erre a jó bika". Azt nem akartam mondani, hogy mit gondolok az agancsairól, meg arról a sok bozótrol, amit végigbújtunk.

Otthon pedig többször megsimogattam a tekintetemmel azt a kis, szürke, kifakult őzbak agancsot, melyet egyszer az utca rendezése közben sajátkezűleg találtam az avarban. Eddig nagyon észre sem vettem, de most megnőtt a szememben. Komoly trófea volt.

Na, rakok a tűzre. Mintha azért melegedne már. A sapkámat már le is veszem. Pfü, de meleg lett. Ez biztosan belülről jön. A jó kis meleg, boros tea. Az a legjobb tüzelő.

Bezzeg nyáron nem kell tüzelő. Már azon a 3-4 napon, amikor itt fönnyár van. Délben már akár 26 fokra is felmelegszik, elől a ház előtt. Hátral az erdőben azért még ilyenkor is elmege az ing meg a nadrág. Na, de ki hogy szereti. Märy inkább a napot, én inkább az árnyékot. Főleg azóta, hogy belém csapott a kullancs. Kirándulni is azért szeretek hajnalban. Nincs az a kánikula.

Négy órakor szoktam indulni. Épp hogy dereng az ég a Pártüdülo felett. Na, merre menjek. Három óra csavargási időt kaptam. Gyerünk le a Szőkeforrás völgyébe. A Szerkövek alatti jelzett serpentin indulok el.

A dongók már felbredtek és mély zümmögésüktől szinte visszhangzik a nagy szál bükkös. A madarak ilyenkor már csendesebbek, a kakukk is elhallgatott már. Talán éppen rigófészket keres a tojásának.

Az erdőben még csak szürkület van, de szemben a Prédikálószerke gerince fölött egyre világosabb lesz az ég. No csak óvatosan. Itt hajnalban mindig mozog valami. Most is szerencsém van. Amint kiértem a sziklák közül és balra kinyílt a völgy, az irtás szélén mufloncsorda legel. Lehetnek vagy tizen. A kis gidák már elég szépen megnöttek tavasz óta.

Hopplá, most látom, hogy egy gida itt legel az erdő szélén. Hirtelen megtorpan. Azt hiszem észre vett. S ekkor megszólal a fájdalmasan csilingelő me-eee-mee. Mint a visszhang válaszol rá a többi kis gida. A vén